KULLEĠĠ SAN BENEDITTU
Sekondarja Subien, Ħal Kirkop

Marka

EŻAMI TA' NOFS IS-SENA – 2012/13

Livell 5 sa 7

IT-TIENI SENA **MALTI** **Ħin: Sagħtejn**

Isem: ________________________________ **Klassi: ___________**

Istruzzjonijiet lill-istudenti:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub.
2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA

Mistoqsija	**A**	**B**	**Ċ**	**D**	**E**	**F**	**ORAL**		**TOTAL**
Marki	10	16	4	10	20	20	10	10	100
Marka tal-istudent									

KUMMENTI

____

____

____

____

A. Fehim it-Test	(10 marki)

SILTA GĦALL-ISTĦARRIĠ

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

Il-misraħ kbir magħruf bħala Fuq il-Fosos l-post fejn saru wħud mill-akbar laqgħat fl-istorja politika u reliġjuża ta' Malta. Għan-nies tal-Furjana madanakollu, dan kien il-post, fejn in-nies jiltaqgħu man-nies. (*par.1*)

Il-kavallieri bnew il-Fosos biex jaħżnu l-qamħ, u jkollhom biżżejjed, kemm fi żmien il-paċi u kemm fi żmien il-għawġ. Il-biża' tagħhom mill-ġuħ wassalhom biex jaħżnu għat-tul, kontra perikli mill-mard, attakki mill-għedewwa u l-għoli tal-prezzijiet. (*par.2*)

Ħafna mill-qamħ kien jitferra' fl-art fuq inċirati wesgħin. L-għada kienu jħottuh u Fuq il-Fosos kien ikun mimli sa nofsu bi mniezel kbar ħafna, ta' qmuħ, mgħottijin minħabba x-xita jew in-nida, jew għas-sigurtà, b'għassies li kien ikun għassa magħhom. (*par.3*)

(Addattament tas-silta Il-Ħafna burdati ta' Fuq il-Fosos ta' Oliver Friġġieri, Sagħtar t'April 2006)

1. Kif inhu magħruf il-misraħ kbir li hemm fil-Furjana? (par.1)

____(marka)

2. Xi jfisser dan il-post għan-nies tal-Furjana? (par.1.)

____

____ (marka)

3. Min bena l-Fosos tal-Furjana? (par. 2.)

____ (2 marki)

4. X'kienu jaħżnu ġo fihom? (par. 2.)

____

____ (2 marki)

5. Fejn kien jitferra' l-qamħ? (par. 3.)

____(marka)

6. Agħti tliet raġunijiet għalfejn l-imniezel tal-qamħ kienu jkunu mgħottijin: (par. 3.)

a. ____

b. ____

c. ____ (3 marki)

B. GĦARFIEN IL-LINGWA	**(16-il marka)**

LESSIKU / VOKABULARJU

1. Immarka t-tajba. Il-kelma misraħ (par.1) tfisser:

(a) parti _____; (b) palazz _____ (ċ) pjazza _______. (marka)

2. . Il-kelma għawġ (par.2.) tfisser:

(a) interess _____; (b) inkwiet _____ (ċ) inferjuri _______. (marka)

ANALIŻI TESTWALI

3. "Il-biża' tagħhom mill-ġuħ wassalhom biex jaħżnu għat-tul." (par.2). Il-kelma **tagħhom**, qed tirreferi għall-:

(a) Kavallieri _____; (b) Ingliżi _____ (ċ)Franċiżi _______. (marka)

4. Il-kelma ***perikli*** (par.2) ġejja:

(a) mill-Għarbi __, (b) mit-Taljan __ (ċ) mill-Ingliż__. (marka)

D. GRAMMATIKA U MORFOLOĠIJA **(10 marki)**

Aqra din l-istorja u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Laura u l-Pet:

- Laura riedet li jkollha pet.
- Hija kienet toħlom li jkollha kelb biex toqgħod tilgħab miegħu.
- Imma kellha problema għax hi kienet toqgħod ġo flat li ma kellux bitħa.
- Darba waħda ħarġet fil-kampanja u ltaqgħet ma' pitirross.
- Hi staqsietu jekk kellux il-pjaċir jiġi d-dar magħha u tagħmlu ġo gaġġa sabiħa.
- Iżda l-pitirross weġibha li ma xtaqx jinqafel ġo gaġġa u ried jibqa' jtir fil-beraħ.
- Kompliet miexja u ltaqat ma' żrinġ u staqsietu dak li kienet staqsiet lil għasfur.
- Iżda anki ż-żrinġ ipprefera li jibqa' jgħix fl-għadajjar tal-wied.
- Aktar tard iltaqgħat ma' kamaleonte u dan ma riedx lanqas imur magħha d-dar.
- Meta rat hekk Laura bdiet tibki u telqet id-dar b'qalbha sewda u bla pet.

5. Sib in-nom proprju u n-nom komuni f'din is-sentenza: "Laura riedet li jkollha kelb".

In-nom propju hu __________ In-nom komuni hu __________ (2 marki)

6. Agħti l-Għadd Imtenni ta' darba . ____________________ (marka)

7. Flok " il- mara ta'Joey" nistghu ngħidu " mart Joey". Dan insejħulu Stat Kostrutt. Issa qassar din il-frażi u iktibha fl-iStat kostrutt.

Fl-għadajjar tal-wied : ________________________ (marka)

8. “Hi staqsietu jekk kellux il-pjaċir jiġi d-dar magħha u tagħmlu ġo gaġġa sabiħa”.

Il-pronom mehmuż u fil-kelma staqsietu qed jirreferi għall-pitirross. Issa l-pronom mehmuż ha fil-kelma magħha qed jirreferi għal _________ . (marka)

9. Agħti l-plural sħiħ ta’ pitirross: _____________ (marka)

10. Fil-malti ngħidu ħareġ ħarġa.

Agħti n- nom verbali ta’ (i) mexa __________

(ii) tibki __________ (2marki)

11.” Hija kienet **<u>toħlom</u>** li jkollha kelb biex toqgħod **<u>tilgħab</u>** miegħu.

Agħti l- mamma u l-għerq taż-żewġ verbi immarkati fis-sentenza hawn fuq.

toħlom : mamma > __________ tilgħab : mamma > __________

għerq > __________ għerq > __________ (4marki)

Ċ. L-IDJOMATIKA	(4 marki)

1. Agħmel sing taħt l-idjoma li ssib f’din is-sentenza. (2 marki)

Fil-ħajja ma tridx tissogra aktar milli suppost għax il-ġarra ġejja u sejra fl-aħħar tinkiser.

2. Irranġa dan il-qawl: tbennen ; Irid ; ‘l ommu ; jgħallem

____ (2 marki)

D. ĦILIET FIL-MALTI KOMUNIKATTIV (10 marki)

Aqra sewwa din ir-riċetta qasira ta' kif tagħmel hotdog u wara, f'madwar 20 kelma, ikteb fil-vojt ipprovdut hawn taħt riċetta ta' kif tagħmel ħobża tal-Malti tajba biż-żejt.

1. Aqsam il-bezzun min-nofs .
2. Poġġi z-zalzett ġol-bezzun.
3. Itfa' naqra fażola u ferrex fuq iz-zalzett.
4. Saħħan kollox għal ftit sekondi.
5. Itfa' ftit sauce aħmar għal aktar togħma tajba.

Issa ibda r-riċetta tiegħek hawn taħt :

1) ____

2) ____

3) ____

4) ____

5) ____

E. LETTERATURA (20 marki)

i) Nadriet 2 (12-il marka)

1. Fil-poeżija **Ġejja x-Xita** ta' Mary Meilak il-poetessa tgħid lin-nies ta' Malta biex:

(a) inaddfu l-bjut u jiftħu t-twieqi. _____

(b) inaddfu l-bjut u jiftħu l-bjar . _____

(ċ) inaddfu t-toroq u jiftħu l-bjar. _____ (marka)

2. L-istrofi fil-poeżija **Ġejja x-Xita** huma strofi b'erba' versi. Dawn it-tip ta' strofi ngħidulhom:
(a) terzini. _____
(b) kwartini. _____
(ċ) tal-erbgħa. _____ (marka)

3. Mary Meilak tikteb:

Il-balluta lil xuxitha
Nokkli nokkli qed tagħmilha

F'dawn iż-żewġ versi l-poetessa qiegħda tuża: (a) personifikazzjoni. _____
(b) idjoma. _____
(ċ) mistoqsija. _____
(marka)

4. Il-poeżija **Ġejja x-Xita** hija poeżija li tiddeskrivi xena f'Malta u għalhekk hija poeżija:
(a) internazzjonali. _____
(b) reġjonali._____
(ċ) lokali. _____
(marka)

5. Il-poeżija **Ballata** hija miktuba mill-poeta _______________ _______________. (2 marki)

6. Il-poeżija **Ballata** hija poeżija narrattiva għax tirrakkonta __________________. (marka)

7. Lil min qiegħed ikellem Achille Mizzi fil-poeżija **It-Tokki tal-Paternoster**?
____(2 marki)

8. Il-poeżija **It-Tokki tal-Paternoster** hija poeżija konċiża. Dan ifisser li hija poeżija:
(a) sabiħa. _____
(b) twila. _____
(ċ) qasira. _____ (marka

9. Fil-poeżija **Wied Qirda** Dun Karm qed jiftakar fi ġrajja. Din il-ġrajja hija:
(a) ta' ferħ. _____
(b) ta' swied il-qalb. _____
(ċ) reliġjuża. _____ (marka)

10. Fil-poeżija **Wied Qirda** il-kelmiet ***firda*** u ***Qirda*** jirrimaw. VERU _____ FALZ _____ (marka)

(ii) Fuklar Qadim u Bnadar Imċarrta **(8 marki)**

Poġġi dawn il-kelmiet fil-vojt:

fuklar, Toni, Ġolina, saqqu, bnadar, iljun, maħżen, għalliema

1. L-istorja tal-ktieb tiftaħ bil-bnadar mezzasta. Il-bnadar jinsabu mdejqin għax miet_______________. L-awtur jattendi għall-funeral ta' Toni imma ma xtaqx li jmur iċ-ċimiterju. Minflok, huwa jmur fil-_______________ tal-knisja. Hemmhekk jitfakar fl-istorja stramba li kien qal Toni.

2. Meta Toni kien żgħir kien joqgħod m'ommu u oħtu għand in-nanna tal-Belt. Din kien jisimha _______________. Magħhom kienu jgħixu wkoll iz-zija Antida u z-zija Ġemma.

3. Iz-zijiet ta' Toni kienu _______________. Hu ma tantx kien imur tajjeb magħhom u ma' oħtu.

4. Fil-kamra taz-zija Antida kien hemm _______________ qadim. Dan kellu l-faċċata qisha palazz b'żewġ kolonni fuq kull naħa u żewġt irjus ta' ljuni b'ħalqhom miftuħ.

5. Darba minnhom Toni induna li seta' jidħol f'kamra wara l-fuklar billi jdaħħal subgħu ġo ħalq l-_______________.

6. Ġo din il-kamra Toni seta' jara li kien hemm _______________ tat-tiben. Ġol-fili tal-ħajt kien hemm imdeffsin nofs tużżana _______________.

F. KOMPONIMENT (20 marka)

Agħżel wieħed u ikteb madwar 150 kelma fil-vojt ipprovdut hawn taħt.

1. Il-kantant/a favorit/a tiegħek.

   (semmi min hi din il-persuna, minn fejn hi, x'tip ta' kanzunetti tkanta, kemm rebħet unuri, għalxiex tammirha, xi ħaġa fuq il-ħajja tagħha ....)

2. Irrakkonta ġrajja li għaddejt minnha f'ħajtek u li tixtieq li ħadd ma jgħaddi mill-istess esperjenza.

   (għid x'ġara eżatt, x'ħassejt dak il-ħin, għamilt xi ħaġa biex tipprova teħles minn dik is-sitwazzjoni?, x'kienu l- konsegwenzi li ħalliet fuqek din l-esperjenza ....)

3. Meta nkun burdata ħażina.

   (x'inhuma l-affarijiet li jagħmlulek burdata ħażina?, x'tagħmel meta tkun f'din il-burdata?, kif tipprova tbiddel din il-burdata? ....